

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 16. marca 1864.

Gospodarske stvari.

Izložba (razstava) v Zagrebu.

Razglas.

18. dne avgusta (vélikega srpana) se začne v Zagrebu velika razstava gospodarskih (kmetijskih) pridelkov, obrtnijskih in umetniških izdelkov, domače živine vsake vrste. Namenjena je ta razstava sicer le trojedini kraljevini (Hrvatii, Slavonii in Dalmacii); al kar se tiče poljskega in v obče gospodarskega orodja in mašin, se bodo v razstavo jemale take stvari tudi iz vseh družih avstrijskih dežel. Slavno c. kr. ministerstvo trgovstva pozivlja po dopisu od 24. svečana pod št. 1748 kranjsko kmetijsko družbo, naj razglasi to svoji deželi in ji pové to-le: 1) Kdor hoče kako kmetijsko orodje ali mašino poslati v razstavo zagrebško, naj to do konca prihodnjega meseca pismeno oznani glavnemu odboru, ki je za to razstavo ustanovljen in mu pové, koliko prostora bode potreboval za svojo razstavo; 2) le po eno, k večemu po dvoje vsacega orodja se more poslati; 3) od 15. julija (malega srpana) do 8. avgusta (vélikega srpana) je čas pošiljanja; vožnino doli in gori plača razstavnik sam; 4) kdor pošlje orodje ali mašine, ki so na prodaj, naj priloži imé in stanovanje svoje, ceno itd. in pooblasti sam človeka za prodaj ali naj naprosi odbor, da mu tacega oskrbi.

Gospodarska družba radostno naznanja ta razglas in se nadja, da naši rojaki, ki izdelujejo to ali uno orodje ali mašine za poljedelstvo, gospodarstvo itd., ne bojo bele vrane v razstavi sosedne nam in sorodne dežele hrvaške. *)

Glavni odbor družbe gospodarske v Ljubljani.

S čim nam koristijo žabe in krastovice.

Da krt ne škoduje travnikom, temveč da je še le njih največi dobrotnik, ker poživa tolikanj škodljivega mrčesa ter rahljá zemljo, brali so braveci „Novic“ že mnogokrat; tudi iz „Pratike“ je že kmetovavec lahko zvedil, da si le škoduje, ako preganja krta. Al vsi ti nauki bili so več ali manj le bob v steno, kajti koliko jih je še, ki vedno črté krta, da so Bog vé kolikrat že brali o koristi podzemeljskega tega prebivalca; vedno še lazijo okoli gospodarjev krtarji, kterim še marsikak groš dajejo, da jim krte lové; tako pa ne ravnajo samo taki, ki se bahajo, da so pravi, umni gospodarji!

*) Vredništvo dodaja še, kakor se iz ministerskega razpisa vidi, da ta razglas veljá tudi vsem drugim slovenskim deželam. Pokažimo tedaj pri tej lepi priliki plodove slovenskega „uma in dlana!“ Vred.

Ne misli pa, dragi bravec, da te mislim zopet s krtom nadlegovati, ter na drobno in široko razkazovati njegovo korist; — tega pa ne. Kdor ni do sedaj se hotel prepričati dati, tudi verjel ne bo, ako mu petdesetkrat to reč jasno dokažeš, mislim temveč, kakor ti kaže napis, nekoliko omeniti o koristi, ki jo nam dajejo žabe in njene sorodnice.

Ne le krta, temuč tudi žabe dolžijo nevedni kmečki gospodarji, da jim škodo delajo po polji; mislijo namreč, da jim objedajo zeli in bilke; mnogo jih tako misli, ali pa saj meni, da so nektere žabe, posebno krastovice (krote) zeló strupene živali, ter se jih bojé malo manj kot kač in jih preganjajo, kar jih največ morejo. Da so te živali ne le čisto nedolžne, temveč še celó jako koristne, mislim s temi vrsticami nekoliko razjasniti ter omeniti, kar nas učí narava sama in znanstvene preiskovanja.

Da žabe in cela njihova rodbina ne objedajo zel in bilk na polji, da tedaj ne živé ob hrani, ki bi jim jo rastlinstvo dajati moglo, spričuje nam njihov život, ki je tako ustvarjen, da rastlinske hrane nikakor uživati ne more. Le kakor pupki potrebujejo žabe rastlinskega živeža, — takrat pa živé samo v vodi, tedaj na polji ne morejo škode delati. Doraščena žaba in krastovica redí se od same živalske hrane. Žaba je zeló požrešna, mora pa le majhne kosčke požerati, ker ima kaj ozko grlo. Kdor je imel zeleno, drevesno žabico, gotovo jo je že gledal, kako se je vpirala nad muho, predno jo je požrla. Res je sicer, da imajo žabe zobé, vendar pa le v zgornjih čeljustih, ki so premakljive in v kterih zobje tako slabo stojé, da žaba ž njimi le udrževati more, ako kaj ujame, nikakor pa ne, da bi mogla kaj ž njimi žvečiti, ali pa še celó kaj odtrgati. Kako bi bilo tedaj mogoče, da bi žabe bilke spodjedale, kakor, na priliko, ovca z ostrimi svojimi zobmi ali pa kakor kak žužek, ki ima močne čeljusti. S premakljivimi svojimi čeljusti bi žaba nikakor ne mogla le najmehkejšega peresca ne odtrgati, nikar pa že, da bi v pero ljuknjo vjedla, kakor zeljska bolha. Žaba si skakaje v zraku loví svoj živež; da skakati more, služite ji kaj dobro elastični zadnji njeni nogi. Le leteče živalice tedaj, kakor žužki in drugi taki mrčesi so njena hrana. Ako ujame kako tako živalico, požre jo kar naenkrat celo; široke njene usta ustvarjene so ji le, da more ž njimi loviti. Da bi uživale žabe rastlinsko hrano, gotovo ne bi bile tako ustvarjene, da bi skakaje morale si svojega živeža iskati, tudi ne bi imele mehkih, premakljivih, ampak trde in trdne čeljusti.

Krivica se tedaj godi žabam, ako jih dolžimo, da nam delajo škodo na polji; velike dobrotnice so še celó kmetu, ker pokončujejo toliko škodljivega mrčesa in sicer take živalice, ki drugim preganjavcem lahko uhi-